

Toimintavinkkejä

1) kirjoita kansanedustajille ja europarlamentikoille. Kehota heitä vaatimaan WTO:n toiminnan perinpohjaista arviointia ja kansainvälisen kaupan rakenteiden uudistamista. Pyydä heitä toimimaan sen puolesta, että kansainväliset kauppaneuvottelut saataisiin paremmin demokraattisen valvonnan ja julkisen keskustelun piiriin.

Lista europarlamentaarikoista osoitteessa:

www.europarl.eu.int/members/fi

Eduskunta, 00102 EDUSKUNTA
etunimi.sukunimi@eduskunta.fi

2) Kirjoita lehtien yleisönosastoille ja kerro ystäville ja tuttaville. Tilaa esitteitä Maan ystäviltä ja levitä niitä eteenpäin.

3) Kysy lisää esimerkiksi Maan ystäviltä tai Kehitysyhteistyön Palvelukeskuksesta (Kepa):

Kepa, Sörnäisten rantatie 25, 00500 HKI,
kepa@kepa.fi, <http://www.kepa.fi>

Maan ystävillä on myynnissä joukko globalisaatiota käsitteleviä mielenkiintoisia teoksia.

Maan ystävien kirjamyynti, PL 530, 33101 TRE,
03-212 0097, my-kirjamyynti@gaia.pp.sci.fi

4) Osallistu globalisaatiokriittiseen toimintaan kansalaisjärjestöissä. Maan ystävilläkin on toimintaa useilla paikkakunnilla ympäri Suomea.

Maan ystävät
Kirkkotie 6-10
20540 Turku

puh. 02-231 0321

fax 02-251 7465

s-posti: toimisto@maanystavat.fi

<http://www.maanystavat.fi>

<http://www.globalisaatio.net>

Aloittelijan pieni WTO-opas

WTO lyhyesti

Maailman kauppajärjestö (World Trade Organization, WTO) perustettiin vuonna 1994 ja siihen kuuluu 146 jäsenmaata. Tärkein järjestön ulkopuolella oleva maa on Venäjä, Kiinan liityttyä jäseneksi pitkien neuvottelujen jälkeen marraskuussa 2001.

Vuodesta 1947 lähtien kansainvälisestä kaupasta ja tulleista neuvoteltiin GATT-sopimuksen (General Agreement on Tariffs and Trade) piirissä. GATTin viimeisellä kauppaneuvottelukierroksella keskustelut laajenivat merkittävästi perinteisen tavara-kaupan ulkopuolelle. WTO luotiin foorumiksi, jolla voitaisiin käsitellä vankalta pohjalta paitsi kauppaa, myös siihen epäsuorasti liittyviä kysymyksiä. WTO:n toimintaan vaikuttavat useat sopimukset, joista päivitetty GATT on yksi. Muita ovat mm. sopimus palvelujen kaupasta koskeva (GATS) ja elämän patentoinnin salliva sopimus intellektuaalioikeuksista (TRIPs).

WTO:n tehtävä on luoda ja valvoa kansainvälisen kaupan sääntöjä, järjestää kauppaneuvotteluja ja ratkoa jäsentensä kauppariitoja. Se on myös ainoa kansainvälinen järjestö, jolla on valta valvoa sopimustensa toteuttamista sanktioin. Yhä useampien mielestä järjestö on lähinnä onnistunut romuttamaan ympäristönsuojelua, työntekijöiden oikeuksia, kuluttajien-suojaa sekä kehitysmaiden köyhien ja erityisesti naisten asemaa.

Mikä WTO:ssa on vikana?

WTO:n pyrkimys jatkuvaan maailmankaupan lisäliberalisointiin synnyttää useita ongelmia. Ympäristönsuojelua ja ihmisoikeuksia koskevat sopimukset jäävät helposti kaupan liberalisoimisen jalkoihin. Myös kuluttajan oikeudet ovat vaakalaudalla: esimerkiksi EU:n terveystyistä asettama hormonilihan tuontikielto on WTO:n mukaan kaupan este.

Yhä uusien alojen liberalisoiminen uhkaa myös hyvinvointivaltiota. Esimerkiksi koulutus- ja terveystalouden avaaminen ylikansallisten yritysten kilpailulle voisi heikentää mahdollisuuksiamme nauttia tasokkaista ja kaikkien saatavilla olevista julkisista palveluista.

WTO:n päätöksentekojärjestelmää on vaadittu muutettavaksi avoimemmaksi ja demokraattisemmaksi. Muodollisesti päätökset tehdään WTO:ssa konsensuksella, mutta käytännössä suuret talousmahdit sopivat usein asiat keskenään ja painostavat kehitysmaat kantansa taakse. Köyhillä mailla ei ole voimavaroja osallistua kuin murto-osaan sadoista vuosittain järjestettävistä WTO-kokouksista.

Kansalaisten vastustus epäoikeudenmukaista kauppajärjestelmää kohtaan kasvaa. WTO:n Seattlessa 1999 pidetty ministerikokous epäonnistui uuden neuvottelukierroksen käynnistämässä, koska kehitysmaat vastustivat sitä ja kymmenet tuhannet mielenosoittajat täyttivät Seattlen kadut. Dohan ministerikokouksessa marraskuussa 2001 kehitysmaat edelleen vastustivat uutta neuvottelukierrosta ja vaativat oikeuksiaan, mutta ne painostettiin hyväksymään uusien neuvottelujen aloittaminen.

Neuvottelut kuitenkin takkuilivat ja Cancunin ministerikokous syksyllä 2003 epäonnistui täysin. WTO:lla ei ole varaa näin moneen pannukakkuun, mutta politiikan muutosta odotetaan yhä.

Muutamia ratkaisuehdotuksia

Sen sijaan, että rynnättäisiin päätä pahkaa liberalisoimaan loppujakin kaupan sektoreita WTO:n ehdottamalla tavalla, tulisi järjestöä ja kansainvälistä kauppajärjestelmää arvioida kriittisesti.

WTO:n toimivaltaa on supistettava suhteessa muihin kansainvälisiin sopimusjärjestelmiin, kuten Yhdistyneet kansakunnat (YK) ja Kansainvälinen työjärjestö (ILO). Kaupan oikeudet on voitava johtaa ihmis- ja ympäristön oikeuksista, ja kaupan oikeuksien on oltava alisteisia niille.

Jos WTO koetaan arvioinnin jälkeenkin säilyttämisen arvoiseksi ja tarpeelliseksi instituutioksi, tulee se uudistaa täysin ja korvata oikeudenmukaisella järjestelmällä, joka on demokraattinen, kestävä ja tasapainossa paikallisten ja alueellisten talouksien tarpeiden kanssa. WTO:n sopimukset eivät saa heikentää valtioiden mahdollisuuksia suojella ympäristöä, kuluttajien suojaa, kansalaistensa terveyttä, tasa-arvoa ja eläinten oikeuksia parhaaksi katsomallaan tavalla.

Etenkin köyhimmille kehitysmailla on annettava mahdollisuus säädellä talouttaan. Järjestön avoimuutta on radikaalisti kohennettava ja kehitysmaiden edustajien ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia osallistua neuvotteluihin on parannettava.